

Postmottak@fad.dep.no

Deres ref
10/3074

Vår ref
080-11

Dato
15.08.2011

Høringsuttalelse – norsk lisens for offentlige data (NLOD)

Norsk Presseforbund (NP) er fellesorganet for alle norske medier i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål. Norsk Redaktørforening (NR) organiserer rundt 750 norske redaktører fra alle typer medier. Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere og frilansere som har journalistikk som hovedyrke. Mediebedriftenes Landsforening (MBL) er mediebedriftenes bransje- og utgiverorganisasjon. Alle foreningene har blant annet som formål å verne om ytringsfrihet og informasjonsfrihet.

Vi viser til høringsbrev fra Fornyingsdepartementet av 11.04.2011, og korrespondanse med førstekonsulent Sverre Lunde-Danbolt som ga oss utsatt frist til mandag 15. august. Vi har følgende kommentarer.

1. Generelt

Målet med lisensordning er i følge høringsnotatet å tilrettelegge for mer viderebruk av offentlig informasjon. Da er det viktig at reglene gjøres så enkle og tydelige som mulig. De bør etter vår mening begrenses til det minimale, og vilkårene må ikke gi rom for tolkningstvil, slik at dette begrenser bruken. Som det framgår under er det flere aspekter vi synes er problematiske og deler vi synes er tvetydige/uklare.

2. Til forslaget – kap 3 i høringsnotatet

Forhold til andre lover

Det er etter vårt syn viktig og riktig at det tydelig framgår i regelverk for norsk lisens for offentlige data, at dette ikke griper inn i ”rettighet eller frihet som lisenstaker har i henhold til offentliglova eller som følger som unntak eller begrensninger i åndsverkloven”, slik det er

gjennomført i annet avsnitt, kap 3. Det finnes imidlertid flere andre lover som en slik lisens ikke lovlig kan gripe inn i, som for eksempel miljøinformasjonsloven, jf. Rettleiar til offetnleglova side 56. Vi mener derfor man må utvide henvisningen, for eksempel til følgende formulering, som følger ordlyden i selve offvl. § 7 (1):

FORSLAG: ”Denne lisensen skal ikke begrense noen rettigheter eller frihet som lisenstaker har i henhold til offentleglova eller annen lovgivning som gir allmennheten rett til innsyn i offentlig virksomhet eller som følger av unntak eller begrensninger i åndsverksloven”

I tilknytning til høringsnotatets presisering om at lisensen ikke skal begrense noen rettighet eller frihet som følger av “unntak eller begrensninger i åndsverkloven”, hadde vi ønsket en nærmere avklaring fra departementet hvorledes åvl. § 9 skal tolkes og forstås i denne sammenheng.

Her presiseres det jo at “vedtak av offentlig myndighet” og “forslag, utredninger og andre uttalelser som gjelder offentlig myndighetsutøvelse (...) avgitt av offentlig myndighet, offentlig oppnevnt råd eller utvalg, eller utgitt av det offentlige”, er åndsverk som ikke har opphavsrettslig vern.

Bestemmelsen er som kjent motivert av ønsket om at slike dokumenter fritt kan spres til allmennheten. Dokumenter som typisk faller inn under bestemmelsen er proposisjoner og innstillinger som det offentliges beslutningsgrunnlag i lovsaker. Andre eksempler er departementets notater ved forberedelse til vedtak i enkeltsaker, reguleringsplaner utarbeidet eller fastsatt av offentlige myndigheter og rapporter fra institusjoner mm. som er gitt i oppdrag å foreta utredning som grunnlag for offentlige beslutninger.

Vi lurer på hvordan grensen mellom slike dokumenter og dokumenter som faller utenfor åvl. § 9 skal løses, og dermed hvordan muligheten for frivillig lisensiering tydelig skal avklares i praksis.

2. Lisens

”Hvis lisensgiver har tilgjengeliggjort informasjon som ikke blir omfattet av lisensen, jf. listen over, skal lisenstaker slette slik informasjon”.

Slik forslaget er utformet kan det se ut som at lisenstaker har et ubetinget ansvar for sletting, uavhengig av om feilen burde vært oppdaget eller ikke. Vi kan ikke se at det er hjemmel i loven for å kreve sletting av offentlig informasjon, og mener det heller må stå at all viderebruk i kraft av lisensen, må opphøre. Vi viser her til det vi har skrevet over om åvl. § 9 og det ulovfestede referatprivilegiet, som vi omtaler i punkt 5.

FORSLAG: (...)”Hvis lisensgiver har tilgjengeliggjort informasjon som ikke blir omfattet av lisensen, jf. listen over, skal lisenstaker stoppe all form for viderebruk i kraft av lisensen så snart vedkommende blir gjort kjent med eller burde forstått at dette er informasjon som ikke er omfattet av lisensen. Lisensgiver plikter å informere om feilen så snart denne blir kjent.”

3. Navngivelse

Det kan stilles spørsmål ved om det er nødvendig å stille krav om navngivelse, ettersom det er både vanlig praksis og god skikk å oppgi kilder. I det minste må det være nok med et krav om å oppgi kilde. Å spesifisere *hvordan* man skal gjøre dette, slik det er gjort i annet avsnitt, virker unødvendig rigid og kan i noen tilfeller passe dårlig med formen informasjonen skal videreformidles på. Vi mener derfor kravet i annet avsnitt, artikkel 3, bør strykes.

Når det gjelder fakta i dokumentene vil jo dette som regel ikke oppfylle "verkshøydekravet" i åvl, dvs. ingen kan påberope seg eierskap (ingen kan eie fakta). Da kan det heller ikke stilles krav om kildehenvisning. Selv om dette følger av at "lisensen ikke skal begrense noen rettighet eller frihet etter offvl. eller åvl (s. 6)", anbefaler vi at man presiseres dette enda tydeligere for å unngå misforståelser.

Kravet om at lisenstaker skal ta "rimelige skritt" for å merke eventuelle endringer, virker noe uklart. Etter vårt syn holder det å skrive at eventuelle endringer skal framgå.

4. Misbruk

Første avsnitt og annet avsnitt med forbud mot villedning, fordreining og ulovlig markedsføring, er etter vårt syn unødvendig. Vi har allerede lover som regulerer denne type misbruk (straffeloven, markedsføringsloven, åndsverksloven). Som vi tidligere har gitt uttrykk for, bør det være et mål å begrense vilkårene for bruk til det nødvendigste. For mange krav kan motvirke målet om økt gjenbruk og ha en kjørende effekt på den demokratiske effekten. Vi minner også om at det ikke står et slikt forbud i offentleglova, selv om det samme gjelder her. Vi mener derfor avsnittet om villedning og ulovlig markedsføring (første og annet avsnitt) bør tas ut.

5. Ansvarsfraskrivelse

Lisensgiver går her langt i å fraskrives ethvert ansvar. Dette understrekes på side 4 i høringsnotatet der det står at "lisensen er tydelig på ansvarsfraskrivelse, og sier eksplisitt at evt. viderebruk av info. skjer på eget ansvar."

Vi har forståelse for at lisensgiver ikke skal påta seg ansvaret for *hvordan* informasjonen brukes, eller hva som faktisk står i dokumentene. Når det gjelder ærekrenkelser er dette eksplisitt sagt i Justisdepartementets rettleiar til offentleglova, s. 56. Her støtter vi ansvarsfraskrivelsen. Når det gjelder rettsmangler ved selve viderebruker, stiller vi spørsmål ved om ansvarsfraskrivelsen er rett. Poenget med lisensen er vel å klarere det opphavsrettslige, så hvis dette likevel ikke er i orden, virker det svært urimelig om dette skal gå ut over lisenstaker. Om man ikke mener å fraskrive seg ansvar for akkurat dette i artikkel 5, må det presiseres.

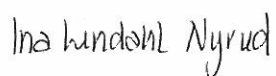
I en kommentar til denne bestemmelsen kan det etter vårt syn være relevant å minne om at det ulovfestede referatprivilegiet om ansvarsfrihet for medier ved dekkende referat uansett vil kunne gjelde på området, jf. NOU 2011:12 kap. 13.

6. Garantier om datakvalitet og tilgjengelighet

I tilknytning til tilgjengeligheten minner vi her om kravet i offvl. § 7 (2) om at” eventuelle standardlisensar om bruk av offentlig informasjon vere tilgjengelege i digitalt format, og dei må kunne behandlast elektronisk”.

Med hilsen

Norsk Journalistlag

Ina Lindahl Nyrud
advokat

Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
ass. generalsekretær

Norsk Presseforbund

Kristine Foss
juridisk rådgiver

Mediebedriftenes Landsforening

Pernille Børset
fagsjef